

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialnämnden

Jour- och familjehem i kommunal regi

Remissvar på motion av Inger Stark och Jackie Nylander
(båda V)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Leif Fransson
Administrativ chef

Sammanfattning

I motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att bygga upp en kommunal pool med jourfamiljer, att socialförvaltningen erbjuder sina jour- och familjehem fortbildning och utbildning samt att det finns expertis som jour- och familjehemmen kan vända sig till när de har behov av extra hjälp.

Socialförvaltningen arbetar i dialog med stadsdelsförvaltningarna med utveckling av familjevården utifrån de förslag till förbättringar som initierades av BUSS-utredningen (Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst). I ärendet redovisar förvaltningen hur jour- och familjehemsvården är organiserad i staden.

Socialnämnden gav 22 maj 2012 förvaltningen i uppdrag att ta fram riktlinjer för godkännande av jourhem och handläggning av jourhemsplaceringar samt att intensifiera arbetet med att få fram fler jourhem och familjehem till Stockholms stad.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden för yttrande överlämnat remiss av motion (2012:20) om jour- och familjehem i kommunal regi av Inger Stark och Jackie Nylander (båda V). Remisstiden går ut 31 juli 2012.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm samt stadsledningskontoret.

Ärendets beredning

Tjänsteutlåtandet har sammanställts inom administrativa avdelningen i samarbete med socialtjänstavdelningen och avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Motionen i sammanfattning

Jour- och familjehem ska drivas i kommunal regi. Det starkaste argumentet för det är att den demokratiska insynen går förlorad när kommunalt finansierad verksamhet drivs i privat regi.

Familjehem har enligt socialtjänstlagen (SoL) rätt till konsulentstöd och handledning men det erbjuds inte alltid. I Stockholm dras stödet ofta in då stadsdelsförvaltningarna måste betala för stöd via socialförvaltningens familjehemskonsulenter. Fria aktörer tar betalt för stödet oavsett om familjehemmen behöver det eller inte.

Ersättningen till familjehem ska följa SKL:s (Sveriges kommuner och landsting) rekommendationer. Kommunerna försöker sänka kostnaderna medan de fria aktörerna tar ut kostnaderna, följden blir kostnadsökningar för kommunerna. I Stockholm har privata bolag handlat upp både jourhem, familjehem och kontaktfamilj/personverksamhet. Det pressar upp priserna från 500 kr/dygn till cirka 2000 kr/dygn.

För att få fler familjer att vilja ta emot barn och för att kunna bygga upp en pool med både jour- och familjehem måste arbetet värdesättas och få högre status. Ett sätt att få fler jour- och familjehem är att det finns en rejäl stöttning från staden med utbildning, fortbildning och expertis runt det placerade barnet.

Kommunfullmäktige föreslås besluta följande.

Att bygga upp en kommunal pool med jourfamiljer.

Att socialförvaltningen erbjuder sina jour- och familjehem fortbildning och utbildning.

Att det finns expertis som jour- och familjehemmen kan vända sig till när de har behov av extra hjälp.

Förvaltningens synpunkter

I socialtjänstlagen har socialnämnden, i Stockholm stadsdelsnämnderna, ålagts ett särskilt ansvar för barns uppväxtvillkor och för skydd och stöd till barn och ungdomar i utsatta livssituationer. Det är av stor vikt att det finns bra familjehem där barn och ungdomar som inte kan bo kvar i den egna familjen kan placeras. Det måste också finnas tillgång till jourhem för placeringar i akuta situationer.

Socialförvaltningen arbetar med utveckling av familjevården utifrån de förslag till förbättringar som initierades av BUSS-utredningen (Barnuppdraget i Stockholms socialtjänst). Arbetet utförs i dialog med stadsdelsförvaltningarna som har ansvaret för placeringar i jour- och familjehem och ansvaret för att följa upp placeringen av det enskilda barnet. Socialförvaltningen ansvarar för uppföljning av de verksamheter staden ingått ramavtal med.

Socialnämnden behandlade 22 maj 2012 en rapport om den översyn av jourhemsvården som gjorts inom ramen för det familjevårdsprojekt som pågår (dnr 3.1-0148/2012). Målet var att få en samlad bild av jourhemsvården och fånga upp förslag från stadsdelsförvaltningarna för en tryggare och säkrare vård för barn placerade i jourhem. Förslag till förbättringar som har framkommit är behov av riktlinjer/rutiner för handläggning när barn ska placeras i jourhem, förbättrade rutiner för godkännande av jourhem, utbildning och fortbildning för jourhem och klagomåls- hantering avseende upphandlade verksamheter. Nämnden gav förvaltningen i uppdrag att ta fram riktlinjer för godkännande av jourhem och handläggning av jourhemsplaceringar samt att intensifiera arbetet med att få fram fler jourhem och familjehem till Stockholms stad.

Staden behöver fler egna jour- och familjehem. Ett sätt att få fler jourhem skulle kunna vara att de kontrakteras så att de får ersättning även när de inte har något barn placerat i hemmet. Detta skulle dock medföra ökade kostnader för staden.

Nedan lämnas en redovisning för hur jour- och familjehemsvården är organiserad i staden.

Organisation av jour- och familjehemsvården

Inom socialförvaltningen finns resursteamerna barn och ungdom som förmedlar jour- och familjehem i egen regi. Familjehemskonsulterna inom resursteamerna barn och ungdom rekryterar och utbildar nya jour- och familjehem. Hemmen ställs sedan till stadsdelsförvaltningarnas förfogande i en gemensam databas. Familjevården vid stadsdelsförvaltningen ansvarar för utredning och matchning av hemmet till det barn som är tänkt att placeras där.

Staden har utöver förmedling av jourhem i egen regi ramavtal med ett antal företag som förmedlar jourhem till stadsdelsförvaltningarna. Resursteamerna barn och ungdom ansvarar för att utreda jourhem, även de hem som förmedlas genom upphandlade verksamheter. Socialnämndens individutskott beslutar om godkännande av jourhem, såväl egna som upphandlade.

Resursteamerna ansvarar för grundutbildning och fortbildning av jour- och familjehem.Handledning av jour- och familjehem genom familjehemskonsulterna är sedan år 2007 kostnadsfri för stadsdelsförvaltningarna.Handledningen bedrivs oftast i grupp av en för ändamålet utbildad handledare. Efterfrågan på handledning har hittills gått att tillgodose.

Enskilda eller sammanslutningar får inte bedriva verksamhet som syftar till att förmedla underåriga till familjehem, den uppgiften ska socialtjänsten ansvara för. Däremot kan stadsdelsförvaltningarna vända sig till en enskild utförare (företag, stiftelse etc.) för att rekrytera ett familjehem åt ett visst barn. Ofta har anordnaren knutit till sig ett antal familjehem, för vars utbildning, handledning och stöd anordnaren svarar. Det finns inget som hindrar att stadsdelsförvaltningarna köper sådana tjänster av ett företag, men själva uppdraget att vara familjehem är knutet till en viss person/familj och kan inte överlåtas till en enskild utförare.

De av enskilda utförare konsulentstödda familjehemmen ska utredas och bedömas på samma sätt som alla andra familjehem. Även när det gäller genomförandet och uppföljningen av vården har socialtjänsten samma ansvar för barnen i de konsulentstödda hemmen som för övriga placerade. Den placerande nämnden ska på vanligt sätt noga följa vården och svara för omprövningar eller överväganden. Dessa uppgifter ingår i myndighetsutövningen och kan inte överlåtas till en enskild utförare.

I en nyligen genomförd enkät som 9 stadsdelsförvaltningar besvarade uppgavs att de 2011 placerat totalt 37 barn och 83 ungdomar i familjehem. 4 (10 procent) av barnen och 18 (21 procent) av ungdomarna hade placerats i familjehem som är knutna till enskilt eller ideellt drivna företag. Andelen barn som placerats i jourhem som förmedlats av enskilda utförare var 80 procent under 2011.

Kostnader för placering i jour- och familjehem

De jour- och familjehem i egen regi som förmedlas via resursteamerna barn och ungdom handleds och arvoderas av förvaltningen på uppdrag av stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelsförvaltningarna faktureras en dygnskostnad.

När det gäller ersättning till jour- och familjehem som staden anlitar följs riktlinjer från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Ersättningen är uppdelad på en arvodesdel (som utgör en skattepliktig ersättning för att man tar på sig uppdraget - en lön) och en omkostnadsdel som är en schabloniserad ersättning för de extra kostnader som jour- eller familjehemmet har för barnet. I omkostnadsersättningen ska alla kostnader vägas in såsom hyresdel, del i hemförsäkring, bredband, el, telefoni, mat, kläder, hygienartiklar med mera.

De senaste åren har kommunerna fått konkurrens av enskilt drivna företag som rekryterar och förmedlar familjehem till kommunerna. Svårigheten att rekrytera familjehem gör att kommunerna och de enskilt drivna företagen konkurrerar om samma familjer. Det man kan konkurrera med är, förutom att ge hemmen god service i form av utbildning, handledning och stöd, ersättningen. Huruvida familjehemmen som är knutna till enskilt drivna företag får högre ersättning än de som får ersättning av staden är inte känt.

Stockholms stad handlar upp verksamheter som förmedlar jourhem till stadsdelsförvaltningarna. Den senaste upphandlingen har ännu inte resulterat i avtalsskrivning på grund av överprövningar i förvaltnings- och kammarrätt. Staden har för närvarande inte ramavtal med några verksamheter eftersom det tidigare ramavtalet upphörde att gälla 31 december 2011. Det beslut som överprövats gäller det tilldelningsbeslut som socialnämnden beslutade om i december 2012.

De upphandlade företagen ska ses som ett komplement till stadens egen jourhemsverksamhet som bedrivs av socialförvaltningen genom resursteamerna barn och ungdom. Kostnaden för ett dygn i jourhem är mellan 1 155 och 1 425 kronor. I det spannet har priserna legat de senaste 5 - 10 åren.

De anbud som i ovan nämnda tilldelningsbeslut antagits i kategorin ”Jourhemsverksamhet utan krav på att en vuxen är hemma i jourhemmet på heltid” är i rangordning: Södertörns familjevård, Sociala tjänster, Pär Sonesson AB, Ungstöds jourhemsverksamhet, Cean Bryggan och ABC Jourhem AB.

I kategorin ”Jourhemsverksamhet för barn mellan 0-7 år där minst en vuxen är hemma i jourhemmet på heltid” har följande anbud antagits i rangordning: Södertörns familjevård, Sociala Tjänster, Pär Sonesson AB, ABC Jourhem AB, Familjeforum Stockholm/Öst samt Vårlyjus Jour- och Familjehemsverksamhet.

Kommunal pool för jourfamiljer

Inom socialförvaltningen har resursteamerna barn och ungdom i uppdrag att mot ersättning tillhandahålla jourhem till stadsdelsförvaltningarna. De senaste åren har resursteamernas andel av alla stadens jourhemsplaceringar uppgått till cirka 20 procent. Resursteamerna samarbetar med ett 60-tal ensamstående och par som tar uppdrag som jourhem. Samtliga jourhem som nyrekryteras genomgår stadens grundutbildning och inbjuds till fortbildning.

Resursteamerna barn och ungdoms jourhemsverksamhet har sex erfarna och kunniga familjevårdsinspektörer som erbjuder hemmen en hög grad av tillgänglighet så att de kan vända sig till dem för stöd i sitt uppdrag. Alla hem erbjuds grupphandledning av särskilt utbildade handledare. Inom enheten finns en psykolog som kan ge enskild handledning till jourhemmet och som också kan samtala med placerade ungdomar vid behov.

Bilagor

Motion (2012:20) om jour- och familjehem i kommunal regi av Inger Stark och Jackie Nylander (båda V)